

PAPER DETAILS

TITLE: Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarının İncelenmesi

AUTHORS: Erhan GÖRMEZ

PAGES: 443-456

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/253579>

Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarının İncelenmesi

Erhan GÖRMEZ¹

Öz: Bu çalışmanın amacı, sınıf içinde ortaya çıkan, sınıfın öğretim ortamını bozan olumsuz öğrenci davranışlarının neler olduğunu ve bu olumsuz davranışların nedenleri konusunda öğretmenlerin ne düşündüğünü ortaya koymaktır. Bu araştırmada veri toplamak için gözlem ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz tutum ve davranışlarının tespiti için yapılandırılmamış gözlem tekniği, öğretmenlerden veri toplamak için de yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Van Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 32 ortaokul ve bu okullarda öğrenim gören 68 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenci gözlemlerinden ve öğretmen görüşmelerinden elde edilen veriler, içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde; "öğrencilerin sınıf içinde çoğunlukla argolu konuştukları, derste arkadaşlarına sözlü olarak sataştıkları, derste sürekli konuştukları, derse dikkatlerini veremedikleri, sınıfta yerlerinde duramadıkları, derste başka işlerle uğraştıkları ve arkadaşlarına fiziksel şiddet uyguladıkları" şeklindedir. Sınıf içindeki bu olumsuz davranışların nedenleri konusunda öğretmenler; "ailelerin çocuklara yeteri kadar zaman ayırmadıkları ve ilgi göstermedikleri, çocukların bazen etrafındaki kişilerin dikkatlerini çekmek için olumsuz davranışlar sergiledikleri, öğrencinin arkadaş çevresinin olumsuz olması, çocukta Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite gibi bir probleminin olmasından dolayı" şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Öğrencileri, Olumsuz Davranışlar, Öğretmen Görüşleri

¹ Yrd. Doç. Dr Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, E-posta: erhangormez@hotmail.com

Investigation of the Undesirable Classroom Behaviours of Secondary School Students

Abstract: The aim of this study is to investigate teachers' thoughts concerning negative student behaviours that disrupt classroom's educational environment and about the reasons for these behaviours. In this study, - observation and interview techniques were used to gather required data. To determine the attitudes and behaviours of the students in the class, unstructured observation technique, and to gather data from teachers semi-structured interviews were used. The study group consisted of 32 secondary schools and 68 students studying in these schools affiliated to Van National Education Directorate. The data obtained from the students' observations and teacher interviews were analysed using content analysis. The results of the study showed that students mostly speak slang language; brickbat each other; talk continuously during the class; do not pay attention to the lessons; keep fidgeting; deal with other things, and show violence in the class. As a result of these negative behaviors' in the classroom, teachers expressed such opinions as parents do not give enough attention to their children; or do not spare enough time for them, and thus the students exhibit negative behaviours for attracting attention around them; their friend groups are bad; they have attention deficit disorder and hyperactivity.

KeyWords: Secondary School Students, Negative Behaviors, Teacher Views

Giriş

Gelişen dünyada, modern toplumların önemli amaçlarından biri de geleceğin teminatı olan çocuklara kendi hayatlarını devam ettirebilmeleri için ihtiyaç duydukları temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, her çocuğu ilgi ve yetenekleri yönünde üst öğrenim kurumlarına hazırlamak, temel okuma, yazma ve matematik becerilerini kazanmasını sağlamak, çocukta vatandaşlık ve insan hakları konusunda gerekli bilgi ve becerileri geliştirmektir (Alkaş, 2010). Bu amacın gerçekleşmesinde okullara önemli görevler düşmektedir.

Bugün okullar sadece öğretim faaliyetinin yapıldığı yerler olmaktan çıkmış farklı ortamlardan gelen öğrencilerin zihinsel duygusal ve sosyal yönlerden gelişmelerini sağlayan çok fonksiyonlu bir kurum haline gelmiştir. Okulların amacı, sağladıkları olanaklarla, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda çağdaş bir birey olarak yetiştirerek, toplumsal yapıya uyum sağlamalarına yardım etmektir. Amaca ulaşılabilirlik ise, okulların sahip oldukları fiziksel ve eğitsel donanım özelliklerinin, bu amacı gerçekleştirebilecek nitelikte düzenlenmesine bağlıdır. Öğretmenler, öğretim ve yönetim faaliyetleri ile birer düzenleyici olarak bu durumda öğretme-öğrenme sürecinin en önemli değişkenlerinden biridir (Sadık, 2006).

Eğitim ortamında sahip olduğu yöneticilik ve eğiticilik becerileri ile etkili bir sınıf ortamı oluşturmak öğretmenin önemli görevlerindendir. Etkili sınıf yönetiminin temel gereklerinden biri de olumsuz davranışları azaltmak ve olumlu olanları güçlendirmektir (Balay ve Sağlam, 2008). Okulda eğitsel çabaları engelleyen her türlü davranış, istenmeyen davranış olarak adlandırılır. İstenmeyen davranışlar öncelikle o davranışı ortaya koyanı, sonra da sırasıyla öğretmeni, dersi ve sınıfın tümünü olumsuz etkiler. Sınıftaki istenmeyen davranışlar; sınıf düzenini ve eylemlerini bozar, amaçlara ulaşmayı engeller ve özellikle

zaman kaynağının kötü kullanımına neden olur. Martin ve Pear (1992)' göre istenmeyen davranış, öğretmenin beklentileri ile öğrencilerin davranışları arasındaki farktır (Akt: Çetin, 2013).

Bu çalışma, sınıf iklimini olumsuz yönde etkileyen istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu ve bu davranışların nedenleri konusunda öğretmenlerin neler düşündüğünü ortaya koymaya çalışmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaokullarda sınıf içinde görülen istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu ve bu davranışların nedenleri konusunda öğretmenlerin ne düşündüğünü ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Ortaokul öğrencilerinin sınıf içinde sergiledikleri istenmeyen davranışlar nelerdir?
2. Öğrencilerin sergilemiş olduğu olumsuz tutum ve davranışların nedenleri konusunda öğretmenlerin düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli: Bu araştırma, örnek olay çalışması deseni, nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan örnek olay stratejisinden faydalanılmıştır. Örnek olay çalışmaları, farklı sosyal olguları betimlemek, açıklamak ve değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle durum çalışmasıyla bir olgu betimlenebilir, açıklanabilir ve değerlendirilebilir. Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin sınıf içinde sergiledikleri olumsuz davranışlarının neler olduğu ve bu olumsuz davranışların nedenleri konusunda öğretmenlerin ne düşündüğü değerlendirilmiştir.

Çalışma Grubu: Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Van ilinde bulunan ortaokullar içinden 32 ortaokul ve bu okullarda öğrenim gören 68 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Ortaokul 5. sınıftan 23, 6. sınıftan 10, 7. sınıftan 23 ve 8. sınıftan ise 12 kişi olmak üzere toplam 68 öğrenci, amaçlı ve yargıya dayalı örnekleme yöntemiyle seçilerek araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur.

Çalışma grubunun seçiminde olasılıklı olmayan örnekleme yönteminden amaçlı ve yargıya dayalı örnekleme çeşidinden faydalanılmıştır. Olasılığa dayalı olmayan örnekleme ise, evrende yer alan bazı elemanların örnekleme yer alma şansları diğerlerinden daha yüksektir veya düşüktür (Altunışık vd., 2002). Bu araştırmanın çalışma grubu araştırma problemlerine cevap verebilecek öğrencilerden seçilmiştir.

Tablo 1. Gözlem Yapılan Sınıfların Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Sınıflar	Cinsiyet	
	Kız	Erkek
5. Sınıf	4	19
6. Sınıf	2	8
7. Sınıf	2	21
8. Sınıf	2	10

Tablo 1'i incelediğimizde 5. sınıftan 4 kız, 19 erkek; 6. sınıftan 2 kız 8 erkek; 7. sınıftan 2 kız, 21 erkek ve 8. sınıftan ise 2 kız, 10 erkek öğrenci sınıf ortamında gözlemlenmiştir.

Tablo 2. Gözlem ve Görüşme Yapılan Okullar

Sempaş Ortaokulu	Tunca Uras Ortaokulu	Türk Eczacılar Birliği Ortaokulu	Hacı Ömer Sabancı Ortaokulu:
Atatürk Ortaokulu	Ertuğrul Gazi Ortaokulu	Hacıbekir Ortaokulu	Hürriyet Ortaokulu
Mehmetçik Ortaokulu	İsmail Hakkı Tonguç Ortaokulu	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ortaokulu	Şahbağlı Ortaokulu
TESKOMB Süphan Ortaokulu	Kasımoğlu Ortaokulu	Vali Mithat Bey Ortaokulu	Mimar Sinan Ortaokulu
Van Bardakçı ortaokulu	Van Kulu Ortaokulu	Hacı Ali Akın Ortaokulu	Makbule Küçük çalık Orta okulu
Vali Mithat Bey Ortaokulu	Kahraman Çocuklar Borsa İstanbul Ortaokulu	Tunca Uras Ortaokulu	Polatoğlu Ortaokulu
Hacı Bekir Ortaokulu	Ahmet Yesevi Borsa İstanbul Ortaokulu	Yumaklı Ortaokulu	Vali Adnan Darendeliler Ortaokulu
İstasyon Ortaokulu	Namık Kemal Ortaokulu	Vangölü Ortaokulu	Hacı Ömer Sabancı Ortaokulu:

Gözlem ve görüşme yapılan okullar Van İl merkezde, Tuşba ve İpekyolu ilçelerinde bulunmaktadır. Toplam 32 okulda gözlem ve görüşme yapılmıştır. Bu okullarda yapılan gözlem ve görüşme Van Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle gerçekleşmiştir.

Veri Toplama Aracı: Bu araştırmada veri toplama aracı olarak katılımcı gözlem ve görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz tutum ve davranışlarının tespiti için "katılımcı gözlem" dediğimiz yapılandırılmamış gözlem türünden yararlanılmıştır. Bu gözlem türünde araştırmacı gözlemini davranışın gerçekleştiği doğal ortamda yapar. Sınıf içinde yapılan gözlem çalışmasında elde edilen veriler dikkat çekmemesi açısından not tutularak kaydedilmiştir. Çalışmada öğretmenlerden veri toplamak için de yarı-yapılandırılmış görüşme türünden faydalanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme

teknikinde araştırmacı daha önceden hazırlamış olduğu soruları sorabileceği gibi görüşmenin gidişatına göre konuyu açıklayıcı ek sorular da sorabilir.

Veri toplama işlemi için Van Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra 2015 Ekim ayının ilk haftası belirlenen okullara gidilmeye başlanmıştır. Öğrencileri gözlemlene ve öğretmenlerle yapılan görüşme 2016 Ocak ayının son haftasına kadar devam edilmiştir. Olumsuz tutum ve davranış sergileyen öğrenciler gözlenmeye başlanmadan önce öğretmenlerden öğrenciler hakkında gerekli bilgiler alınmış ve gözlem çalışmasına başlanılmıştır.

Verilerin Analizi: Bu araştırmada veriler nitel araştırma tekniklerinden gözlem ve görüşme araçları ile toplanmıştır. Sınıf içinde yapılan gözlem çalışmasında elde edilen veriler dikkat çekmemesi açısından not tutularak kaydedilmiştir. Öğretmenlerden ise, görüşme formu (EK-1) kullanılarak veriler elde edilmiştir.

Öğrenci gözlemlerinden ve öğretmen görüşmelerinden elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu yaklaşımla gözlem ve görüşme sonucu elde edilen kodlar ilgili temalar altında sıralanarak okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenmeye çalışılmıştır. Gözlem ve görüşme yoluyla elde edilen verilerin analizinde takip aşamalar incelendiğinde:

Verilerin Kodlanması: Sınıf içinde yapılan öğrenci gözlemleri ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan kod ve temalar EK-2’de verilmiştir. Kod ve temaların oluşturulmasında konu alanı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri dikkate alınmıştır. Sınıf içinde yapılan öğrenci gözlemleri sonucunda toplam 28

koda, öğretmenlerle yapılan görüşmede ise 9 koda ulaşılmıştır. Her kod ilgili olduğu temanın başlığı altında verilmeye çalışılmıştır.

Temaların Bulunması: Çıkan kodlardan yola çıkarak verileri genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategorilerde toplayan temalara ulaşılmıştır. Öğrencileri gözlemlene ve öğretmenlerle yapılan görüşmede alt problemleri dikkate aldığımızda verilerden toplam üç temaya ulaşılmıştır.

Kodların ve Temaların Düzenlenmesi: Sınıf içinde yapılan öğrenci gözlemleri ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan kodlar yine belirtilen üç temaya paylaşılmıştır.

Bulguların Yorumlanması: Bu son aşamada toplanılan verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden- sonuç ilişkilerini belirtmek, bulgulardan bir takım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemini ortaya koymak için kapsamlı yorumlar yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular çözümlenerek yorumlanmıştır.

Tablo 3. Sınıf İçinde Görülen Olumsuz Öğrenci Davranışları

Sınıf İçi Olumsuz Öğrenci Davranışları	f
Küfür/Argolu Konuşma	38
Arkadaşlarına Fiziksel Şiddet Uygulama	25
Öğretmene Terbiyesizlik Yapma	13
Derste Arkadaşlarına Sözlü Sataşma	36
Sınıf İçinde Yerinde Duramama	29
Derste Özellikle Kız Öğrencilere Sataşma	23

Derse Dikkatini Verememe	29
Derste Konuşma	31
Derste Garip Sesler Çıkarma	8
Derste Başka İşlerle Uğraşma (Herhangi araçla oynama, Kağıt karalama vb.)	28
Sık sık Dışarı Çıkma İsteğinde Bulunma	9

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin sınıf içinde sırasıyla en çok küfürlü/argolu konuştukları (38), derste arkadaşlarına sözlü sataştıkları (36), derste sürekli konuştukları (31), derse dikkatini veremedikleri (29), sınıfta yerinde duramadıkları (29), derste başka işlerle uğraştıkları (28) ve arkadaşlarına fiziksel şiddet uyguladıkları (25) görülmektedir.

Tablo 5. Sınıf İçi Olumsuz Davranışların Nedenleri Konusunda Öğretmen Görüşleri

Sınıf İçi Olumsuz Öğrenci Davranışlarının Nedenleri	f
Ailenin Çocuklarına Sorumluluk Duygusu Aşılamamış Olması	12
Aileler Tarafından Çocukların Çok Şımartılması	11
Ailenin Çocuğa Yeterince İlgi Göstermemesi, Zaman Ayırmaması	35
Çocuğun Aile İle Sorunlarının Olması (Aile içi duygusal ve fiziksel şiddet)	11
Çocukta Dikkat Eksikliği/Hiperaktivite Probleminin Olması	17
Sınıfın Çok Kalabalık Olması	5
Öğrencinin Arkadaş Çevresinin Olumsuz Olması	18
Etrafındakilerin Dikkatini çekmek için	21
Öğretmenin olumsuz tutumu	1

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenler, öğrencilerin olumsuz davranışlarının nedenleri konusunda en fazla ailenin çocuğa yeterince ilgi göstermemesi ve zaman ayırmaması (35),

etrafındakilerin dikkatini çekmek için yaramazlık yaptıkları (21), öğrencilerin arkadaş çevrelerinin olumsuz olması (18) ve çocukta Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite (17) sorununun olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulgularından hareketle, birinci bulguyu incelediğimizde, öğrencilerin sınıf içinde sırasıyla en çok küfürlü/argolu konuştukları, derste arkadaşlarına sözlü sataştıkları, derste sürekli konuştukları, derse dikkatini veremedikleri, sınıfta yerinde duramadıkları, derste başka işlerle uğraştıkları ve arkadaşlarına fiziksel şiddet uyguladıkları görülmektedir. Baloğlu'da (2001) yaygın olarak görülebilen istenmeyen öğrenci davranışları arasında; "küfürlü konuşma, başkalarını rahatsız etme, işini yaparken özen göstermeme, dersi dinlememe, sınıfta başkaları konuşurken konuşma, ders dışı konularla ilgilenmek, arkadaşlarını engelleme, arkadaşına veya öğretmenine kaba ve saygısız davranma, okul eşyalarına zarar verme, devamsızlık yapma, kopya çekme" geldiğini ifade etmektedir (s. 21). Siyez'in (2009), 110 öğretmen ile yaptığı "liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri" konulu çalışması, öğretmenlerin okul ortamında en sık karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının ders dinlememe, dersle ilgili sorumluluklarını yerine getirmeme, söz almadan konuşma, ders akışını bozma olduğunu ortaya koymuştur. Çetin'in (2013) 37 öğretmenle yaptığı "sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu belirlemek ve istenmeyen öğrenci davranışlarına getirdikleri çözüm önerileri" konulu çalışma, öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışların; sınıf kurallarına uymama, küfürlü konuşma, derste izinsiz konuşma, çekingencilik, hiperaktif olma, dikkat eksikliği, şiddet içerikli televizyon programlarının izlenmesinden kaynaklanan sorunlar (tehdit etme) olduğu şeklindedir. Yukarıda verilen araştırma sonuçları, birinci bulguda ulaşılan sonuçları destekler niteliktedir. İkinci bulgunun sonuçlarını değerlendirdiğimizde, öğretmenler "ailenin çocuğa yeterince ilgi

göstermemesi, zaman ayırmaması, etrafındakilerin dikkatini çekmek için yaramazlık yapması, öğrencilerin arkadaş çevrelerinin olumsuz olması ve çocuğun Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite gibi bir öğrenme engelinin olması" gibi nedenlerin öğrencilerin olumsuz davranışlar sergilemesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Çelikkaleli, Bakı, Çapri ve Büte'nin (2009) "ilköğretim öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri üzerine görüşleri" adlı çalışmaları istenmeyen davranışların en önemli nedenleri olarak “öğrencilerin ailelerinin sahip olduğu özellikler”, “öğrencinin bireysel özellikleri” ve “göç ve kentleşme” olduğunu ortaya koymuştur. Başar da (1999) olumsuz öğrenci davranışlarının nedenlerini "sınıf dışı nedenler" ve "sınıf içi nedenler" başlıkları altında incelemiştir. Sınıf dışı nedenleri aile, okul ve çevre eksenli, sınıf içi nedenleri de öğretmen, öğrenci ve fiziksel ortam eksenli incelemiştir. Bu sonuçlar araştırmanın ikinci bulgusunu da desteklemektedir.

Çalışmadan ulaşılan sonuçlar neticesinde şu önerilerde bulunulabilir:

- Sınıfta ortaya çıkan istenmeyen öğrenci davranışlarının yerden yere/bölgeden bölgeye farklılık gösterip göstermediği konusunda aile, okul, öğretmen vb. değişkenler dikkate alınarak kapsamlı bir çalışma yapılabilir.
- Sınıf yönetimi konusunda çağdaş eğitim anlayışında meydana gelen değişiklikler konusunda öğretmenlere hizmet içi seminerler verilebilir.
- Ailelere de çocuk gelişimi, iletişim, çocuk eğitimi vb. konularda seminerler verilebilir.
- Öğrencilere de davranış yönetimi, öfke kontrolü, iletişim, cinsellik, gelişim dönemleri hakkında eğitimler verilebilir.

MAKALENİN BİLİMDEKİ YERİ

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

MAKALENİN BİLİMDEKİ ÖZGÜNLÜĞÜ

Olumsuz öğrenci davranışları sınıfın eğitsel ortamını bozan, hem öğretmeni hem de öğrenciyi geren durumlardır. Bu davranışların nedenleri konusunda görüşlerine başvurduğumuz öğretmenlerin genelde aileleri suçlamaları olumsuz öğrenci davranışlarını anlama ve iyileştirme açısından eksik bir yaklaşımdır. Yaptığımız bu çalışmanın sınıf ortamında ortaya çıkan olumsuz öğrenci davranışlarını tanıma, nedenlerini anlama ve çözüm önerileri geliştirme bakımından öğretmenlerimize önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Kayakça

- Alkaş, B. (2010). İlköğretim Öğrencileri Arasındaki İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2002). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya: Sakarya kitabevi.
- Balay, R., ve Sağlam, M. (2008). Sınıf İçi Olumsuz Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı II, s. 1-24
- Baloğlu, N. (2001). *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Baran Matbaası.
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Çelikkaleli, Ö., Balcı, A., Çapri, B. ve Büte, M. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri üzerine görüşleri, *Elementary Education Online*, Sayı 8 (3)
- Çetin, B. (2013). Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Sayı 1, s. 255-269.

Siyez, D., M. (2009). Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Algıları ve Tepkileri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 25.

Sayın, N. (2001). Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları Ve Bu Davranışların Nedenlerine İlişkin Görüşleri İle İstenmeyen Davranışları Önleme Yöntemleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yıldırım, A. ve Hasan Ş. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.

EK-1: ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

1. Öğrencinin sosyo-ekonomik düzeyi, aile yapısı (geniş, çekirdek a.), anne ve babasının durumu (sağ, ölü, boşanmış vb.), kardeş sayısı, öğrencinin aile bireyleriyle (baba-anne-abi-abla-kardeş diyalogu) olan ilişkisi hakkında bildiklerinizi paylaşır mısınız?
2. Öğrencinin olumsuz davranışlarının arka planıyla ilgili ne düşünüyorsunuz ve bu olumsuz davranışları önlemeye yönelik yaptığı girişimler nelerdir?

EK-2: TEMALAR VE KODLAR

Sınıf İçinde Olumsuz Davranış Gösteren Öğrencilere Ait Değişkenler

Ekonomik durum iyi

Ekonomik durum orta

Ekonomik durum kötü

2 kardeş, 3 kardeş, 4 kardeş,

5 kardeş, 6 kardeş, 7 kardeş

İşçi, memur, esnaf, işsiz

ev hanımı, devlet memuru

çekirdek aile, geniş aile

Sınıf İçinde Görülen Olumsuz Öğrenci Davranışları

Küfürlü/Argolu Konuşma

Öğretmene Terbiyesizlik Yapma

Arkadaşlarına Fiziksel Şiddet Uygulama

Derste Arkadaşlarına Sözlü Sataşma

Sınıf İçinde Yerde Duramama

Derste Özellikle Kız Öğrencilere Sataşma

Derse Dikkatini Verememe

Derste Konuşma

Derste Garip Sesler Çıkarma

Sık sık Dışarı Çıkma İsteğinde Bulunma

Derste Başka İşlerle Uğraşma (Herhangi araçla oynama, Kağıt karalama vb.)

Sınıf İçi Olumsuz Davranışların Nedenleri Konusunda Öğretmen Görüşleri

Ailenin Çocuklarına Sorumluluk Duygusu Aşılamamış Olması

Aileler Tarafından Çocukların Çok Şımartılması

Ailenin Çocuğa Yeterince İlgi Göstermemesi, Zaman Ayırmaması

Öğretmenin olumsuz tutumu

Çocukta Dikkat Eksikliği/Hiperaktivite Probleminin Olması

Sınıfın Çok Kalabalık Olması

Öğrencinin Arkadaş Çevresinin Olumsuz Olması

Etrafındakilerin Dikkatini çekmek için

Çocuğun Aile İle Sorunlarının Olması (Aile içi duygusal ve fiziksel şiddet)